

Interpellationssvar

Dnr 20KS106-5
2020-06-10

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation Moderaterna (M) - Extratjänster

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 februari 2020, väckte Lars Beckman - Moderaterna (M) följande interpellation.

”Enligt en ny rapport från Riksdagens utredningstjänst så är det en mycket låg andel som går till en icke subventionerad anställning efter den arbetsmarknadspolitiska åtgärden extratjänst.

I Gävle kommun är det 5 procent vilket är en halvering jämfört med 2017.

Extratjänster är en arbetsmarknadspolitisk åtgärd vars syfte är att få arbetslösa att få ett arbete.

Tabell 3: Uppföljning 90 dagar efter avslutad extratjänst, 2016–2019, riket, andel av samtliga

	2016	2017	2018	2019	2016–2019
Arbete utan stöd	6	6	7	5	6
Arbete med stöd^a	25	30	25	27	26
Studier	3	2	3	4	3
Program med aktivitetsstöd	50	42	45	52	49
Öppet arbetslösa	5	8	8	5	6
Övriga	11	13	12	8	9
Antal totalt	200	1 400	6 600	15 000	23 100

a) nystartsjobb, introduktionsjobb, moderna beredskapsjobb, lönebidrag och offentligt skyddad anställning

Källa: Arbetsförmedlingen (2020b)

I tabell 4 visas motsvarande statistik för Gävle kommun. I genomsnitt var det omkring två tredjedelar som 90 dagar efter avslutad extratjänst var program med aktivitetsstöd medan 16 procent var i arbete med stöd. Andelen i arbete utan stöd uppgick till 5 procent.

Tabell 4: Uppföljning 90 dagar efter avslutad extratjänst, 2017–2019, Gävle kommun, andel av samtliga

	2017	2018	2019	2017–2019
Arbete utan stöd	10	9	4	5
Arbete med stöd ^a	30	20	14	16
Studier	0	1	3	3
Program med aktivitetsstöd	50	53	70	66
Öppet arbetslösa	0	5	1	2
Övriga	10	12	7	8
Antal totalt	30	100	400	500

a) nystartsjobb, introduktionsjobb, moderna beredskapsjobb, lönebidrag och offentligt skyddad anställning

Källa: Arbetsförmedlingen (2020b)

Med anledning av ovanstående frågar jag kommunstyrelsens ordförande Åsa Wiklund Lång (S) följande:

- Vad anser ansvarigt kommunalråd om utfallet av extratjänsterna rörande dem som går vidare till en reguljär anställning utan stöd?
- Vad avser ansvarigt kommunalråd vidta för åtgärder för att öka andelen som går vidare till arbeta utan stöd efter en arbetsmarknadspolitisk åtgärd i Gävle kommun? ”

Åsa Wiklund Lång (S), Kommunstyrelsens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Vad anser ansvarigt kommunalråd om utfallet av extratjänsterna rörande dem som går vidare till en reguljär anställning utan stöd?

För mig är målet alltid att alla som kan jobba, ska jobba. En annan grundläggande inställning hos mig är också att människor ska erbjudas det stöd man behöver för att kunna arbeta och att aktivitet alltid är bättre än passivitet.

Utifrån frågan så är det viktigt att klargöra att just extratjänst är en arbetsmarknadspolitisk insats som riktar sig till personer som redan har prövats mot arbetsmarknaden under en längre tid eller för personer som är nya i Sverige och alltså inte med nuvarande förutsättningar och meriter, kunnat få en reguljär anställning utan stöd. Målgruppen för extratjänster är därmed de personer som står längst från arbetsmarknaden och extratjänster är

ett verktyg för att kunna ge arbetslivserfarenhet och rusta personer för att kunna komma i egen försörjning. Extratjänster infördes under rådande högkonjunktur som en insats för att förflytta personer närmare arbetsmarknaden och de personer som är aktuella för denna insats är alltså personer som inte kunnat få något arbete, trots ett gynnsamt läge på arbetsmarknaden.

Jag vill passa på att beskriva de lokala resultaten för personer som innehaft extratjänst enligt uppdaterade siffror från kommunens arbetsmarknadsenhet. Målgrupp för insatsen extratjänst är alltså arbetsökande som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen och som har deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin under 450 dagar eller nyanlända som har eller har haft en etableringsplan. Varje extratjänst är ett individuellt beslut från Arbetsförmedlingen. Anställningen är på 12 månader med möjlighet till förlängning med 12 månader dvs. anställningen kan pågå i maximalt 2 år. Sysselsättningsgraden är 100 %.

Mellan 2017–2019 har 516 personer innehaft en extratjänst i Gävle. Av dessa har 231 personer varit personer som gått från behov av försörjningsstöd till en anställning på extratjänst. Resultatet för de 516 individerna är att 22% fått arbete. Det kan vara både i form av en subventionerad anställning eller en reguljär anställning på arbetsmarknaden. 24% har gått vidare med fortsatt utbildning och 14% av deltagarna har gått vidare till annan insats på kommunens arbetsmarknadsenhet (till exempel nystartsjobb) medan 2 % har gått vidare till annan insats hos Arbetsförmedlingen. Resterande personer har antingen hunnit klart med sina studier under sin extratjänst, har utgått från insatsen, till exempel flyttat från kommunen eller så har extratjänsten avslutats utan vidare insats.

Det är positivt att uppemot hälften av deltagarna gått vidare antingen till arbete eller tagit steg vidare till fortsatt utbildning. Att få en lön och göra viktiga insatser inom välfärd, skola eller föreningsliv är bättre för både individen och samhället mot att vara fast i passivt försörjningsstöd. Aktiva insatser för att ta steg närmare en varaktig anställning på arbetsmarknaden är alltid att föredra, särskilt när det reella alternativet är försörjningsstöd eller en avsaknad av insatser.

För att ge ett svar och utvärdera resultaten för insatsen extratjänst så bör resultaten och åtgärden jämföras med hur väl andra arbetsmarknadspolitiska insatser riktade mot samma målgrupp lyckats. Ett uttalat syfte med extratjänster var att ersätta den sista delen av jobb- och utvecklingsgarantin, Fas 3, som var den föregående Alliansregeringens alternativ för denna målgrupp. Under 2015 var över 36 000 personer inskrivna i Fas 3 och uppemot en tredjedel hade varit inskrivna i över 8 år. Den huvudsakliga kritiken var att Fas 3 inte bidrog till att individen kunde lösa sin

arbetslöshetssituation. Till skillnad från Fas 3 kan extratjänst kombineras med studier vilket är viktigt för att individen ska komma vidare. En lägre utbildningsnivå som inte matchar arbetsmarknadens behov är en av de absolut vanligaste orsakerna till arbetslöshet. Extratjänster har också visat sig, jämfört med många andra subventionerade anställningar ha en jämn könsfördelning bland deltagarna och därmed nå fler i målgruppen.

Målet måste alltså alltid vara att alla som kan jobba, ska jobba. Men vägen till jobb och till en osubventionerad anställning måste kunna ske på många olika sätt. För de personer som står allra längst från arbetsmarknaden så är extratjänster en av de former av subventionerade anställningar, som i kombination med studier fungerar som en viktig del i kedjan.

Vad avser ansvarigt kommunalråd vidta för åtgärder för att öka andelen som går vidare till arbeta utan stöd efter en arbetsmarknadspolitisk åtgärd i Gävle kommun?

I arbetsmarknadspolitiken är det både statliga, regionala och lokala aktörer. Det är oerhört viktigt att dessa kedjor hör ihop och att man kan arbeta långsiktigt med de individer som står utanför arbetsmarknaden. Ju mindre sammanhängande och ju mer ryckig den statliga arbetsmarknadspolitiken är desto svårare är det att möta med lokala insatser. Trots de svårigheter som finns gällande kontinuitet och långsiktighet så finns det givetvis saker att förbättra. Individuellt anpassade handlingsplaner är ett måste för att lyckas med målet att fler ska nå arbete utan stöd. Validering av befintlig kunskap, ett utbildningsutbud som mer kan skräddarsys utifrån både teori och praktik, som bättre möter den arbetsmarknad som finns och ett mer aktivt samarbete med näringslivet är några av de områden som behöver fortsätta utvecklas. Alla dessa insatser finns men behöver alltså förstärkas.

Min uppfattning är att extratjänster är en av flera insatser som fortsatt behövs för att utveckla möjligheterna för de som står långt från arbetsmarknaden. För de många personer som innehaft en extratjänst under 2017–2019 betyder insatsen att över 230 personer i Gävle som tidigare uppburit försörjningsstöd fått möjlighet att arbeta inom skola, välfärd eller föreningsliv och för det fått lön och värdefull erfarenhet. För oss som kommun gör det stor skillnad att människor går från försörjningsstöd till en aktiv insats, bara fram till 2018 hade vi som kommun minskat kostnaden för försörjningsstöd med 16 miljoner kronor genom den statliga satsningen på extratjänster.

Interpellantens frågor tycks utgå ifrån att en subventionerad anställning är negativt i sig, när en subventionerad anställning i kombination med studier ofta är en brygga till ett varaktigt arbete för en person som av något skäl står längre från arbetsmarknaden. Detta eftersom en anställning, även en subventionerad, bidrar till arbetslivserfarenhet, språkträning, kontakter och

ett utökat nätverk. En rapport om subventionerade anställningar från Arbetsförmedlingen visar att andelen som går vidare från subventionerade anställningar till osubventionerade anställningar är lägre för personer med en lägre utbildningsnivå. Olika former av anställningar i kombination med studier är därför viktiga insatser.

Jag vill även nämna Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens arbete för tusen fler till arbete genom olika insatser för att bryta arbetslöshet. I det är fler extratjänster en del, men också till exempel nystartsjobb. Nystartsjobben är en anställningsform som visat sig ge god effekt, även i förhållande till andra subventionerade anställningar. Det uttalade målet för arbetet handlar om att bryta beroende av försörjningsstöd på ett varaktigt sätt för dessa individer.

Jag ser också att det är viktigt att vi fortsätter utveckla arbetet för bättre kompetensförsörjning inom kommunen. Det finns och det kommer finnas ett stort behov av utbildade personer i våra välfärdsyrken. Att matcha arbetslösa gentemot arbetsmarknadens behov är i det sammanhanget något jag vill lyfta fram.

Avslutningsvis är det viktigt, särskilt med det ekonomiska läget som följd av covid-19 och arbetslösheten som ökar, att fokusera på att rusta människor genom utbildning, omställning och kompetensförflyttning. Det handlar då inte enbart om insatser för personer långt från arbetsmarknaden utan också om personer som blivit varslade eller uppsagda. Det är därför mycket glädjande att regeringen till exempel valt att tidigarelägga utökningen på yrkeshögskolorna med 5000 fler platser redan till hösten.

Härmed anser jag att interpellationen är besvarad.

Åsa Wiklund Lång (S)
Kommunstyrelsens ordförande